15 -ാം കേരള നിയമസഭ

16 -ാം സമ്മേളനം

നക്ഷത്ര ചിഹ്നം ഇല്ലാത്ത ചോദ്യം നം. 2758 **24-02-2026 - ൽ മറുപടിയ്ക്ക്**

കാവുകളുടെ സംരക്ഷണത്തിന് പദ്ധതികൾ

ചോദ്യം		ഉത്തരം	
ശ്രീ. മോൻസ് ജോസഫ്		**ശ്രീ. എ. കെ. ശശീന്ദ്രൻ (വനം-വന്യജീവി വകുപ്പ് മന്ത്രി)**	
(എ)	സംസ്ഥാനത്ത് കാവുകൾ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനായി നിലവിൽ വനം-വന്യജീവി വകുപ്പ് നടപ്പിലാക്കി വരുന്ന പദ്ധതികൾ എന്തെല്ലാമാണെന്നും, കാവ് സംരക്ഷണ പദ്ധതിയുടെ ലക്ഷ്യങ്ങളും പ്രവർത്തനരീതിയും എങ്ങനെയാണെന്നും വിശദീകരിക്കാമോ;	(എ)	കാവുകളെ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനും പരിപാലിക്കുന്നതിനും കേരള വനം വകുപ്പ് സാമൂഹിക വനവത്കരണ വിഭാഗം മുഖേന എല്ലാ വർഷവും ഓരോ ജില്ലയിലുമുള്ള 5 കാവുകൾക്കുവീതം, 24.12.2016 ലെ സ.ഉ(സാധാ).485/16/F&WLD, നമ്പർ സർക്കാർ ഉത്തരവിലെ മാർഗനിർദ്ദേശങ്ങൾക്കനുസൃതമായി, സംസ്ഥാന തല വിദഗ്ദ്ധ സമിതിയുടെ ശിപാർശയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ധനസഹായം നൽകിവരുന്നുണ്ട്. കാവുകൾ ഭൂരിപക്ഷവും സ്വകാര്യവ്യക്തികളുടെ കൈവശാവകാശത്തിൽ ഇരിക്കുന്നതിനാലും, എന്നാൽ ആയതിനുള്ള പാരിസ്ഥിതിക, ജൈവിക പ്രാധാന്യം കണക്കിലെടുത്തും ആയത് നശിപ്പിക്കപ്പെടാതിരിക്കാനുള്ള സാഹചര്യം ഉറപ്പാക്കുന്നതിന് ലക്ഷ്യമിട്ടുകൊണ്ടാണ് കാവുകളുടെ സംരക്ഷണത്തിനും പരിപാലനത്തിനുമായി ധന സഹായപദ്ധതി ആവിഷ്കരിച്ച് നടപ്പിലാക്കിവരുന്നത്. ടി പദ്ധതി പ്രകാരം കാവുകളുടെ സംരക്ഷണ പുനരുദ്ധാരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് ധനസഹായം നർകുന്നതിലേയ്ക്കായി അപേക്ഷ ക്ഷണിച്ചുകൊണ്ടുള്ള അറിയിപ്പ് പത്രമാധ്യമങ്ങൾ മുഖേന നൽകുകയും അപ്രകാരം ലഭ്യമാകുന്ന അപേക്ഷകളിൽ സ്ഥലപരിശോധന നടത്തി അനുയോജ്യമായതും, നിശ്ചിത മാനദണ്ഡങ്ങൾ പാലിക്കുന്നതുമായ കാവുകളുടെ പേര് വിവരങ്ങൾ സംസ്ഥാനതല വിദഗ്ദ്ധ സമിതിയുടെ ശുപാർശയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പരിഗണിച്ചുമാണ് നിശ്ചിത എണ്ണം കാവുകൾക്ക് ജില്ലാടിസ്ഥാനത്തിൽ ധനസഹായം നൽകിവരുന്നത്.
(ബി)	കാവ് സംരക്ഷണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് നിലവിലുള്ള സർക്കാർ ഉത്തരവുകൾ ഏതെല്ലാമാണ്; നിലവിൽ പ്രാബല്യത്തിലുള്ള സ.ഉ.(സാധാ)നം. 485/2016/	(ബി)	കാവ് സംരക്ഷണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് പ്രാബല്യത്തിലുള്ള സർക്കാർ ഉത്തരവ് 24.12.2016 തീയതിയിലെ സ.ഉ.(സാധാ)നം. 485/2016/വനം

	വനം ഉത്തരവിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള മാർഗ്ഗരേഖകൾ വിശദമാക്കാമോ;		ഉത്തരവാണ. പ്രസ്തുത ഉത്തരവിലെ മാർഗ്ഗരേഖകൾ പ്രകാരമാണ് സംരക്ഷണത്തിനും പരിപാലനത്തിനുമായി കാവുകളെ തിരഞ്ഞെടുത്ത് ധനസഹായം നൽകിവരുന്നത്. ഉത്തരവും, മാർഗ്ഗരേഖയും അനുബന്ധമായി ചേർക്കുന്നു.
(സി)	2025-26 സാമ്പത്തിക വർഷം തിരുവനന്തപുരം, കോട്ടയം ജില്ലകളിൽ കാവ് സംരക്ഷണ പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി തിരഞ്ഞെടുത്ത കാവുകൾ ഏതെല്ലാമാണെന്നും അവ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതിനുള്ള മാനദണ്ഡങ്ങളും നടപടിക്രമങ്ങളും എന്തെല്ലാമാണെന്നും വിശദമാക്കാമോ;	(സി)	2025-26 സാമ്പത്തിക വർഷം തിരുവനന്തപുരം, കോട്ടയം ജില്ലകളിൽ കാവ് സംരക്ഷണ പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി തിരഞ്ഞെടുത്ത കാവുകളുടെ വിവരം അനുബന്ധമായി ചേർക്കുന്നു. 24.12.2016 തീയതിയിലെ സ.ഉ.(സാധാ)നം. 485/2016/വനം സർക്കാർ ഉത്തരവിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് ധനസഹായം നൽകുന്നതിലേക്കായി കാവുകളെ തെരഞ്ഞെടുക്കുന്നത്. സംരക്ഷിക്കപ്പെടേണ്ട കാവുകൾ വൃക്ഷങ്ങളാലും, ജൈവ വൈവിധ്യത്താലും സമ്പന്നമായിരിക്കണം. ടി പദ്ധതി പ്രകാരം കാവുകളുടെ സംരക്ഷണ പുനരുദ്ധാരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് ധനസഹായം നൽകുന്നതിലേയ്ക്കായി അപേക്ഷ ക്ഷണിച്ചുകൊണ്ടുള്ള അറിയിപ്പ് പത്രമാധ്യമങ്ങൾ മുഖേന നൽകുന്നു. അപേക്ഷയോടൊപ്പം വസ്തുവിന്റെ ഉടമസ്ഥാവകാശം തെളിയിക്കുന്ന രേഖകൾ, തന്നാണ്ടത്തെ കരം അടച്ച രസീത്, ലൊക്കേഷൻ സ്കെച്ച് കാവിന്റെ ഫോട്ടോ എന്നിവ ഉൾപ്പെടെ നിശ്ചിത ഫോറത്തിൽ കാവ് സംരക്ഷണ പദ്ധതിയിൽ ധനസഹായം ലഭിക്കുന്നതിനായി അപേക്ഷകൾ സമർപ്പിക്കേണ്ടതാണ്. അപ്രകാരം ജില്ലാതലത്തിൽ ലഭ്യമാകുന്ന അപേക്ഷകളിൽ അതാത് ജില്ലാ സാമൂഹ്യ വനവത്കരണ വിഭാഗം അസിസ്റ്റന്റ് ഫോറസ്റ്റ് കൺസർവേറ്റർമാർ സ്ഥലപരിശോധന നടത്തി അനുയോജ്യമായതും, നിശ്ചിത മാനദണ്ഡങ്ങൾ പാലിക്കുന്നതുമായ കാവുകളുടെ പേര് വിവരങ്ങൾ സംസ്ഥാനതല വിദഗ്ദ്ധ സമിതിയ്ക്ക് മുൻപാകെ സമർപ്പിക്കുന്നു. സംസ്ഥാനതല വിദഗ്ദ്ധ സമിതിയുടെ ശുപാർശയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഒരോ ജില്ലയിലും പരമാവധി 5 കാവുകൾക്ക് ധനസഹായം നൽകിവരുന്നു. കാവിന്റെ ഉടമകൾ സൂക്ഷ്മാസൂത്രണ രേഖ തയ്യാറാക്കി സമർപ്പിക്കുന്നതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ സർക്കാർ ഉത്തരവിലെ മാർഗനിർദ്ദേശങ്ങൾക്ക് അനുസൃതമായി സംസ്ഥാനതല വിദഗ്ധ സമിതിയുടെ ശുപാർശ പ്രകാരം വനംവകുപ്പ് ആദ്യ ഗഡുവായി 25,000/- രൂപ അഥവാ അംഗീകൃത പദ്ധതിയുടെ 10% (ഇതിലേതാണോ കുറവ്) തുക ധനസഹായം നൽകുന്നതാണ്. 25,000/- രൂപയോ അതിൽ

			കുറവോ പദ്ധതി ചെലവിനായി വരുന്നവയ്ക്ക് മുഴുവൻ തുകയും മതിയായ വൗച്ചറുകൾ സമർപ്പിക്കുന്ന മുറയ്ക്ക് ഫണ്ടിന്റെ ലഭ്യതക്കനുസരിച്ച് നൽകിവരുന്നു.
(ഡി)	'കാവും കുളവും സംരക്ഷണം' എന്ന പേരിൽ പ്രത്യേകമായ ഒരു പദ്ധതി നിലവിലുണ്ടോ; ഇല്ലെങ്കിൽ കാവുകളും ജലസ്രോതസ്സുകളും സംയുക്തമായി സംരക്ഷിക്കുന്നതിന് പുതിയ പദ്ധതി ആവിഷ്കരിക്കുന്ന കാര്യം പരിഗണിക്കുന്നുണ്ടോ; വ്യക്തമാക്കാമോ?	(ഡി)	'കാവും കുളവും സംരക്ഷണം' എന്ന പേരിൽ പ്രത്യേകമായ ഒരു പദ്ധതി നിലവിലില്ല. പുതിയ പദ്ധതി ആവിഷ്കരിക്കുന്ന കാര്യം പരിഗണനയിലില്ല.

സെക്ഷൻ ഓഫീസർ

10 JAN 2017
Thiruvananthapuram-14
SOCIAL FORESTRY

1858/2017/fmg
SW2

GOVERNMENT OF KERALA

Abstract

Forest & Wildlife Department- Implementation of Biodiversity Programme- Guidelines - Revised- Orders Issued.

FOREST & WILDLIFE (E) DEPARTMENT

G.O.(Rt) No.485/2016/F&WLD   Dated ,Thiruvananthapuram ,24.12.2016

Read:- 1. G.O(Rt.) No 402/2010/F&WLD dated 14.09.2010

2.G.O.(Rt.) 354/2013/F&WLD dated 12.09.2013

3.Minutes of the Chief Conservator of Forests Council Meeting held on 29.06.2016

4. Letter No: BDC1-17000/2015 dated 29.07.2016 from the Principal Chief Conservator of Forests (Wildlife) & Chief Wildlife Warden.

ORDER

As per the Government order read as 1st above, Government have issued administrative sanction and Guidelines for implementation of the following schemes under "Biodiversity Conservation Programme"

1. *protection of sacred groves.*
2. *Conservation of mangroves.*
3. *Identification of oldest tree, raising platform and displaying information board.*

These guidelines were later revised vide Government Order read as 2nd above for the implementation of the scheme "Protection and conservation of sacred groves" for extending financial support to the owners of sacred groves, with a view to preserve the Kavus, the rich repository of biological resources.

Now vide paper read as 4th above, the Principal Chief Conservator of Forests (Wildlife)& Chief Wildlife Warden has requested Government to reconstitute the State Level Expert Committees, with Principal Chief Conservator of Forests (Social Forestry) as the Chairman, for selection of sacred groves for financial assistance and Vanamitra award, in place of Additional Principal Chief Conservator of Forests (Biodiversity Cell), and to issue modified guidelines accordingly.

Government have examined the matter in detail and are pleased to reconstitute the above committee with Principal Chief Conservator of Forests (Social Forestry) as the Chairman in place of Additional Principal Chief Conservator of Forests (Biodiversity Cell) and the guidelines are modified accordingly. The revised guidelines are appended herewith.

PCCF (SF)	B
DCF (SF)	
ACF (T&E)	
ACF (E)	
AA (SF)	10/1/17
SECTION	SW2

PCCF (WL) & CWW
PCCF(SF)

Please circulate

(By Order of the Governor)
P.MARA PANDIYAN
Additional Chief Secretary to Government

To

The Principal Chief Conservator of Forests & Head of Forest Force, Thiruvananthapuram.

9/1
PCCF (WL) & CWW

INTERNATIONAL BIODIVERSITY CAMPEIGNM GUIDELINES FOR IMPLEMENTING SCHEMES UNDER BIODIVERSITY CONSERVATION

1. GUIDELINES FOR SELECTING AND DECLARING OLDEST TREE (MARAMUTHASSY)

The intent of this scheme is to attract public attention and appreciation to old trees of the locality. In many locations across the state , especially in urban areas, very old trees are surviving amidst growing pressure. These trees have been providing ecological services over the years to society. An opportunity is provided to society to appreciate and express gratitude for the tree for the ecosystem services and produce given to society over these years . This will help build a bond between man and trees over the long term. This will result in improved protection of trees by society.

In short , programme will provide an opportunity for community , especially the children , to honour ,m revere and appreciate these trees for the selfless service provided to society over the years.

The following guidelines are issued for selection and declaration of Maramuthassy in each District.

- The Assistant Conservator of Forests (Social Forestry) in the respective District shall be the Authorized officer for inviting nominations , processing the same for finally declaring the Maramuthassy of the district.
- Assistant conservator of Forests (Social Forestry) will address all the Grama Panchayaths in the District concerned to recommend oldest tree with respect to each local body.
- Any NGO/individual/institution can submit nomination for selecting a particular tree in their locality to declare as maramuthassy to the respective Grama Panchayath.
- Nominations for Maramuthassy shall be selected from amongest those trees located in public land, premises of schools , offices/public / government institutions etc. Selection shall be based on age followed by ratify and uniqueness.
- Only one tree will be selected and declared as Maramuthassy in each District.
- Wide publicity shall be given by the Assistant Conservator of Forests (Social Forestry) in inviting nominations for trees to be identified as Maramuthassy.
- The nominations shall be screened by a District Level Committee comprising of Assistant

Conservator of forests (Social Forestry) as Chairman and (1) Representative of District Panchayath (2) An elderly cultural leader in the District (3) Representative of a research organization (4) An environmental NGO or an NGI of the District as members

- The Additional Principal Chief Conservator of Forests / Chief Conservator of Forests (Social Forestry) having jurisdiction of the area shall constitute the District Level Committee for screening the nominations.
- The selected tree along with a proposal covering various aspects viz: vernacular name, scientific name , cultural / biological significance , age , height , girth and other features , criteria for selecting the tree etc. shall be submitted to the **Principal Chief Conservator of Forests (Social Forestry)** , who will submit proposal for all the districts to the Government for approval and notification.
- An information board covering its name , age , taxonomy , distribution , ecological culture and economic significance etc. may be displayed in front of the Maramuthassy notified so as to provide basic information for the benefit of the public.
- Suitable platform around the tree may be provided for protection and aesthetic appearance . The platform shall be made of Laterite stone and plastering shall be avoided.
- The platform shall be made with adequate precaution against tampering with or damaging the roots of the tree.
- A public programme for honouring and appreciating the the services provided by the tree over the years with the full participation of local school children and community shall be organized for declaring the Maramuthassy. This can be developed as an annual event.

2 . REVISED GUIDELINES FOR THE IMPLEMEMTATION OF THE SCHEME FOR PROTECTION AND CONSERVATION OF SACRED GROVES.

Sacred groves are rich repositories of biological resources that have been preserved in their pristine conditions by religious belief of the community . These sacred groves are under severe preassure and require support for their conservation. Most of these groves are preserved despite many preassures and the owners need to be appreciated and recognized by society for their conservation efforts. It is proposed to provide financial support to owners of sacred groves and initiate Awards for the best managed groves by inviting applications /nominations after wide publicity where necessary support for activities such as for documentation of flora and funa, awareness creation , protection activities , rebuilding lost / degraded sacred groves , giving incentives and awards etc.

1. The Scheme will be taken up in accordance with the guidelines issued by the Government for implementation of the Centrally Sponsored Scheme under the "Intensification of Forest Management Scheme" for protection and conservation of Sacred Groves as and when the funds

are received from the Government of India , as well as for implementing the scheme under conservation of Biodiversity funds by State Government.

2. The Scheme will be co-ordinated and monitored by the Social Forestry Wing of the Kerala Forest Department.
3. The Scheme will be implemented through the respective Assistant Conservator of Forests (Social Forestry) of each district.
4. The Assistant Conservator of Forests (Social Forestry) of each District will give wide publicity about the scheme so as to invite maximum applications.
5. The interested Devaswam /Owners/temple trusts shall apply to the Assistant Conservator of Forests(Social Forestry) of the concerned District in prescribed format. Those who were selected for financial support during the previous years will not be considered under this scheme.
6. The Assistant Conservator of Forests (Social Forestry) will shortlist 5 applicants in each District based on extent in area and biodiversity value for long term conservation.
7. The owners/trusts of 5 short listed sacred groves will prepare a proposal/Micro plan for protection and conservation of the concerned sacred grove in consultation with the Assistant Conservator of Forests.
8. In the case when any District failed in submitting 5 proposals before the expert committee , the sacred groves having maximum extent among the applications received in other Districts will be considered for financial support.
9. A State Level Expert Committee will be set up comprising the following :

   i. Principal Chief Conservator of Forests (Social Forestry) – Chair Person.
   ii. Director, Kerala Forest Research Institute, Peechi or his nominee.
   iii. Director, JNTBGRI, Palode or his nominee.
   iv. Deputy Conservator of Forests (Wild Life)
   v. Prof. Sobheendran , Environmentalist.
   vi. Prof. E. Kunhikrishnan , Subject Expert.
   vii. The President, Travencore Devaswam Board or his nominee.
   Viii. The President, Malabar Devaswam Board or his nominee.
   ix. The President , Ayyappaseva Sanghom or his nominee.

The State Level Committee Shall:

i. Scrutinize , evaluate and recommend in order of priority , sacred groves in each District for long term and one time support under the Scheme.

ii. Approve the proposal/Micro Plan/Management Plan for each sacred grove.

iii. Render any other advise sought for by ***Principal Chief Conservator of Forests (Social Forestry).***

10. Proposal along with detailed estimate (Sanctioned by competent authority of the Social Forestry Wing) will be prepared with technical support of the Assistant Conservator of Forests (Social Forestry).
11. The owners / Trusts of the Sacred Groves selected for support under the Scheme will enter into an Agreement with the First Party (Copy of the Agreement enclosed) prior to the commencement of the programme.
12. Prior to signing of agreement the owner /trust /Devaswams shall produce relevant documents to prove ownership of the sacred groves.
13. The fund requirement will be made available through the respective Assistant Conservator of Forests (Social Forestry).
14. On signing the Agreement , 10% of the total project cost subject to a maximum of Rs. 25,000/- will be released as 1st installment for arranging the works. Subsequent installment shall be made as when required by the beneficiary on production of vouchers and records for the completed works subject to a minimum of 25% of the total project cost. First installment shall be adjusted in the final claim. In case of proposals requiring Rs.25000/- or below , the entire amount shall be released on production of proper vouchers.
15. The Devaswam /trusts/owner managing the sacred groves shall maintain proper accounts and vouchers with respect to the expenditure incurred under the scheme and shall produce the same for inspection , as and when required by the First Party , the Assistant Conservator of Forests (Social Forestry) . The Owner /Trustee/ Devaswam signing the Agreement shall be liable for this.
16. In case of breach of conditions of Agreement , the agreement shall be terminated after giving an opportunity to be heard and the amount released to the owner /Trustee/Devaswam in so far has not been utilized as per approved proposal shall be refunded to the Government forthwith as determined by the Assistant Conservator of Forests (Social Forestry).
17. The Scheme will be monitored by the **Social Forestry Wing** and evaluated by the Vigilance wing of the Kerala Forest Department.

3. GUIDELINES FOR THE IMPLEMEMTATION OF THE SCHEME FOR PROTECTION AND CONSERVATION OF SACRED GROVES.

Man

A scheme has been prepered for conservation of mangroves with the following components.

1. *Providing incentives to the owners for maintaining mangroves.*
2. *Financial Support for regeneration activities.*
3. *Entry point activities.*

4. *Extension and awareness.*

Mangroves are rich repositories of biological resources having structural adaptations and physiological characteristics, enabling them to thrive in the estuarine habitats. Kerala coast once supported a large tract of mangrove vegetation. Kerala once had 700 sq.km of mangrove forests, which noc has dwindled, to a great extent.

It is proposed to support the owners of mangrove areas by awarding monetary incentives at the rate of Rs.4000 per acre for their noble gesture of maintaining the existing mangroves and protecting them from destruction and making available the ecosystem services from these mangroves to society.

1. The scheme will be co-ordinated and monitored by Social Forestry wing of the Kerala Forest Department.
2. The Scheme will be implemented through the respective Assistant Conservator of Forests (Social Forestry) of each District.
3. The Assistant Conservator of Forests (Social Forestry) of each District will ininvite application by giving wide publicity about the scheme through the madia.
4. The interested owners shall apply to the Assistant Conservator of Forests (Social Forestry) of the concerned District in the prescribed format along with the proof of original ownership (title deed, tax receipt and a certificate from the village officer stating ownership of land) and a sketch of the area.
5. The owners of selected mangroves with the assistance of the Assistant Conservator of Forests (Social Forestry) will prepare a detailed sketch of the area indicating the details of the mangroves present and activities proposed to ensure their conservation.
6. A District Committee will be set up comprising the following :
   - *i. Assistant Conservator of Forests (Social Forestry) - Chairman*
   - *ii. Representative of District Panchayath - Member*
   - *iii. Representative of Research Institution - Member*
   - *iv. Representative of Reputed NGO - Member*
7. The Additional Principal Chief Conservator of Forests (Social Forestry) / Conservator of Forests (Social Forestry) having jurisdiction over the area will approve the composition of the District Committee.
8. The District Committee shall scrutinize , evaluate and select the mangroves to be supported in each District under the scheme. The District Committee will decide on the extent of the

mangroves and the amount of incentive to be payed to the owner of the mangrove.

9. The owners of mangroves selected for support under the scheme will enter into an MoU with the Assistant Conservator of Forests (Social Forestry) prior to the commencement of the programme.
10. The Principal Chief Conservator of Forests (Social Forests) will make available necessary fund to owners through the respective Assistant Conservator of Forests (Social Forestry)
11. The owners shall sign an MoU with the Assistant Conservator of Forests (Social Forestry) at the time of giving the seedlings for planting in their land to the effect that the seedlings planted will be protected for one year before the incentive for surviving seedlings can be given.

4. GUIDELINES FOR THE SELECTION OF VANAMITHRA AWARD FOR BEST PRACTICES IN BIODIVERSITY CONSERVATION.

a. The Assistant Conservator of Forests (Social Forestry) shall give wide publicity in this regard.

b. Application for consideration shall be submitted to the Assistant Conservator of Forests (Social Forestry) of the concerned District.

c. Individuals , Educational Institutions , NGOs , farmers etc. will be considered for the award . They are required to furnish a note justifying the claim for the award including photographs.

d. The Assistant Conservator of Forests (Social Forestry) shall scrutinize the applications received and recommend two nominations after field verification before the state level committee along with his recommendations.

e. There will be only one award in each district.

f. Selection will be done by a State Level Expert Committee comprising the following members viz., **<u>Principal Chief Conservator of Forests (Social Forestry)</u>** (Chairman).one representative each from Kerala Forest Research institute (KFRI), Kerala Agricultural university and Jawaharlal Nehru Tropical Botanic Garden(JNTBGRI), Deputy Conservator of Forests (Wildlife) and an environmentalist as members. The decision of the Expert Committee will be final.

g. Activities which contributed to the conservation of the biodiversity values of the locality viz., conservation of sacred groves , mangroves , medicinal plants, agro-biodiversity etc. will be considered for awards.

അനുബന്ധം

ജില്ല	കാവുകളുടെ വിവരം
തിരുവനന്തപുരം	1. മരുതക്കോട് തെങ്ങുവിളാകം ഭഗവതി ക്ഷേത്രം, ഒറ്റൂർ, വടശ്ശേരിക്കോണം. 2. വയക്കൽ കുടുംബ നാഗർ കാവ്, മണമ്പൂർ, ചാത്തൻപാറ, തിരുവനന്തപുരം. 3. ശ്രീ ഭൂതത്താൻ കാവ് നാഗർ കാവ്, വഞ്ചിയൂർ, ആലംകോട്, ആറ്റിങ്ങൽ. 4. പറക്കോട് ദേവീക്ഷേത്രം മാടൻകാവ്, പുല്ലായിൽ, കിളിമാനൂർ. 5. അഴൂർ ദേവീക്ഷേത്രം നാഗർകാവ്, അഴൂർ, ചിറയിൻകീഴ്.
കോട്ടയം	1. ശ്രീമതി. ബീന ടി.ജി വക കാവ് തേവരേഴത്ത്, റ്റി.വി പുരം പി.ഒ, വൈക്കം. 2. പുത്തൻപുരയിൽ പൂങ്കാവ് ദേവീ ക്ഷേത്ര കാവ്, എഴുമാൻതുരുത്ത് പി.ഒ, വൈക്കം 3. വലിയവീട് സർപ്പധർമ്മ ദൈവ ക്ഷേത്രക്കാവ്, പൂത്തോട്ട പി.ഒ, വൈക്കം. 4. കുടല്ലി സർപ്പക്കാവ്, ടി.വി.പുരം പി.ഒ, വൈക്കം. 5, കാലാക്കൽ ദേവസ്വം, വൈക്കം (തിരുവിതാംകൂർ ദേവസ്വം ബോർഡ്), വൈക്കം പി.ഒ.